

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертация на тема:

"ХАРАКТЕРИСТИКИ НА САМООЦЕНКАТА ПРИ ДЕЦА, СКЛОННИ КЪМ АГРЕСИЯ В УЧИЛИЩЕ"

Автор: Христос Дувлос,
докторант към Катедра „ПСИХОЛОГИЯ“
в ЮЗУ „Неофит Рилски“ , Философски факултет
за присъждане на образователна и научна степен “доктор”
Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,
Професионално направление: 3.2. Психология – Педагогическа и
възрастова психология

Научен ръководител: доц.д-р Иван Кръстев

1. Данни за дисертанта.

Христос Дувлос е роден на 01.03.1991г. в Козани, Гърция. Последните 2 години живее и работи като служител в Министерството на културата в град Атина. Завършил е „Информационен мениджмънт” в Департамента по администрация и икономика на Източна Македония и Тракия ТЕІ – 2015г. Завършил е две магистърски програми - по „Компютърни системи и управление“ на Департамента по компютърни науки в Техническия университет в София и магистърската програма „Специално образование“ на Департамента по образователни науки в Университета в Никозия в периода 2015-2017г. Докторант е в катедрата „Психология“ на Югозападен университет „Неофит Рилски“ от 2017г. Говори български и английски езици, притежава отлични компютърни умения.

2.Данни за докторантурата.

От получената документация на Христос Дувлос, докторант на към Катедра „Психология“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“, Философски факултет, заявявам, че предложените за рецензиране документи са прецизно изготвени. По процедурата не се констатира нарушения, съгласно Нормативната база за придобиване на научни степени в Р България и в ЮЗУ.

3.Данни за дисертацията и автореферата.

Актуалността на темата е неоспорима. Проблемите, свързани с агресията в училищна възраст придобиват все по-голямо значение за образователната среда, тъй като делът от агресивни прояви при учениците в световен мащаб се увеличава. Това налага търсене на работещи модели за реагиране спрямо агресивното поведение, затова смятам, че обвързването на агресията със самооценката е един от ключовите компоненти за разкриване на нейната същност, на причините за появата ѝ и за начините за овладяването ѝ.

Дисертационният труд е с обем 133 страници и съдържа увод, пет логически свързани раздела, приноси и препоръки и насоки за бъдещи изследвания, приложение. Използваната литература съдържа 100 заглавия на английски и гръцки, релевантни на избраната проблематика. Налични са 50 броя таблици и 39 графики. В съдържателно отношение текстът е структуриран според изискванията за такъв тип научна разработка, налице са всички компоненти на едно добре оформено и изпълнено изследване, което е достатъчно представително

като извадка, като подбор на инструментариум и със съвременна статистическа обработка.

В увода /първи раздел /Христос Дувлос е заложил актуалността на проблема, социалната му значимост и е направил кратък литературно-исторически преглед по визирината проблематика. Въпреки пестеливото въведение, откриваме предмета, обекта, целта и задачите на разработката.

Във втория раздел „Литературен преглед“ са представени основните понятия, свързани с агресията, съотнесени към близки такива, направел е сполучлив обзор на теоретичните разработки, очертани са видовете агресия и факторите, които ги провокират, като в специален подраздел докторантът е акцентирал върху взаимовръзката между агресия и социални мрежи, както и между агресия и самооценка, каквато е заявката на темата на дисертацията. Анализирани са множество методики за изследване на агресията и самооценката около 30 броя, като смятам, че тази част от раздела би могла са бъде начало на следващия.

В трети раздел „Методология“ са очертани рамките и организацията на експерименталното изследване, като откриваме целта, задачите, хипотезите и инструментариума. Относно целта, бих препоръчала да е по-коректно формулирана, тъй като нейната втора част донякъде препокрива първата. Задачите и хипотезите са ясни и мотивирано представени. Инструментариумът и процедурите са прецизно разписани – 5 компонентна процедура – предимно въпросници – на Розенберг за самооценката, тест за себеэффективност, за агресия, за виктимизация и демографски характеристики. Този холистичен подход е сигурен аргумент за достоверност на получените резултати. Изследваните лица /обектът/ са в средна училищна възраст и са достатъчно като обхват 248 души за целите на такъв ти научен труд. Анализите на данните са направени със

съвременни статистически методи, поставени са въпроси да значимите за едно изследване етични норми.

Четвъртият раздел **„Резултати от проучването“** презентира много коректно резултатите от направеното изследване. Графичното представяне и приложенията способстват за визуалното възприемане на данните. От текста ясно проличават развитите умения на докторанта да работи, както с теоретични източници, така и с емпиричен масив. Така от изследването става ясно, че полът детерминира проявите на агресия, но не и самочувствието – първа и втора хипотеза; потвърдено е, че високото самочувствие е взаимосвързано с агресивните прояви – трета хипотеза; отхвърлена е хипотезата за взаимовръзката между семейната структура и агресивното поведение. Зависимостите са много коректно разписани и е отразена степента на потвърждаване или не на хипотезите.

Разделът **„Изводи“** представлява своеобразен диалог между читател и изследовател, тъй като там са представени в сравнителен анализ собствените резултати и тези на предходните изследвания по темата. Очертани накратко са и препоръките в теоретичен и практически аспект.

Авторефератът напълно съответства на дисертационната разработка и в синтезиран вид презентира основните моменти от съдържанието на дисертацията.

4. Научни приноси.

Формулираните от докторанта приноси за дисертационния труд приемам и коментирам по следния начин:

1. Систематизирани са и са научно аргументирани основни теоретични обяснителни модели за същността агресията, агресивното поведение и взаимовръзката и със самооценката в средна училищна

възраст в конкретен регион на страната, като са направени сравнителни анализи със съществуващите изследвания и научни разработки в това направление.

2. Проведеното емпирично изследване се отличава със системност, комплексност, адекватен подбор на инструментариум и представлява добре реализирано и анализирано проучване, което с висока готовност за приложимост и потенциална приложимост в образователните институции и системи, не само в Гърция.

3. Предвидени са процедури, техники, технологии за диагностика на агресивното поведение и самооценката в гръцките училища, както и накратко са представени стратегии за овладяването на агресията, които се основават на първото, проведено в Гърция изследване за взаимовръзката „агресия- самооценка“ в конкретен възрастов период.

4. Получените данни в резултативния масив предлагат възможности пред специалистите /психолози, учители, образователни мениджъри/ и родители за целенасочена работа за оказване на подкрепа на децата с проблемно поведение и позитивно активиране на личностните им ресурси за справяне с агресивни прояви.

5. Бележки, въпроси, препоръки.

Основната ми препоръка е: с цел популяризиране на дисертационния труд, препоръчвам той да бъде издаден в книжно тяло, тъй като ще бъде полезен, както за специалисти в сферата на психология на психология на образованието и развитието, така и за родители, и за образователни мениджъри.

6. Публикации и участия в научни форуми.

Докторантката има 4 публикации, 2 от които са в съавторство, издадени на английски език, които напълно съответстват на темата на дисертационното

изследване и са публикувани в престижни специализирани издания. Излезли са от печат. Посочени са участия в научни форуми, изброени и допълнени от автобиографията му.

7.Заключение.

На основата на гореизложения анализ на дисертацията на Христос Дувлос тема: **„ХАРАКТЕРИСТИКИ НА САМООЦЕНКАТА ПРИ ДЕЦА, СКЛОННИ КЪМ АГРЕСИЯ В УЧИЛИЩЕ”**, давам своята ПОЛОЖИТЕЛНА оценка за труда и убедено препоръчвам на уважаемото Научно жури да даде положителна оценка на Христос Дувлос - докторант към Катедра „ПСИХОЛОГИЯ“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ , Философски факултет и да присъди образователната и научна степен “доктор” Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2.Психология – Педагогическа и възрастова психология.

05.05.2021г.
Гр.В.Търново

Подпис:
/проф.дн Кр.Петрова/